

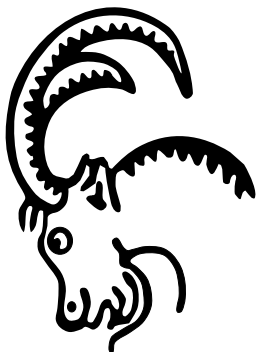
BRÛNSKE-BOCKEN

Nr 121 Maj 2019

Gruppårsband till hushållen

Magne-skog Kyrka & Mungen 1697

BRÛNSKE-BOCKEN

ANSVARIG UTGIVARE

Birgit Södervall
0570-570 42
b.sodervall@hotmail.com

REDAKTIONSGRUPP

Jan Vikner
0570-531 07
jive54@telia.com

Evy Nordensson
0570-560 98
evy.nordensson@hillking.se

GRAFISK FORM

Stefan Hensdal
0570-522 08
stefan.hensdal@gmail.com

FOTO

Första sidan:
Mangen
Nils Pehrsson

ANNONSPRISER

Helår-två nummer.
1/4 sida 2 000 kr
1/8 sida 1 000 kr

TRYCK

RAMSTRÖMS TRYCKERI
SUNNE

Käre läsare av Brûnske-bocken!

Denna ledare skriver jag den 9 april. Sverige har ställt om till sommartid, men just nu märks det inte på väderleken. Ute blåser nordanvind och det känns som om våren tvekar. Men Värmeln har rensat och när jag var nere vid sjön tidigare idag hörde jag både sångsvanar och tranor. Koltrasten flöjtar om kvällarna, så troligen blir det vår i år också.

Vintertid är tid för planering och underhåll på Hembygdsgården. I år har fönstermålningen fortsatt. I Vävstugan har man nu påbörjat bygget av ett loft för att få bättre plats med bl a garn.

Vi rivstartade i lördags den 6 april med en ”Turista-hemma-dag”. Initiativet kom från Turistbyrån i Arvika. Vi erbjöd en mini-Gammelvala med nävgröt och fläsk, träullstillverkning, tjärbränning, lottförsäljning och servering av nävgröt och fläsk i Storstugan. Drängstugan höll öppet för kaffeservering och på logen hölls årets första auktion. Det kom massor av publik. En lyckad tillställning!

Årsmötet samlade stort antal medlemmar. Förhandlingarna gick snabbt och smidigt under ledning av Lennart Hagegård. Det blev omval på alla poster med endast smärre förändringar vad gäller arbetsuppgifter. Vi avtackade också våra keramiker sedan många år – Birthe och Ian Hagard -som nu går i pension. Vi kommer att sakna dem. Vi söker nu nya keramiker till verkstaden, men har ännu inte fått napp.

Jag vill tacka föreningen för förnyat förtroende och mina styrelsekamrater och alla som deltar i kommittéarbetet för det stöd jag får och för allt arbete ni lägger ner. Det känns tryggt att ha ert stöd. Tryggt är det också att ekonomin fortfarande är stabil. Det gör oss mindre känsliga för variationer i väder och antal besökare.

Framför oss ligger nu den ljuvliga sommaren med många olika aktiviteter. Vi hoppas, att Du kan och vill ställa upp och hjälpa oss. Din insats är viktig och värdefull och vi är tacksamma för den. Jag hoppas att vi ses på Skutbo-
udden i sommar.

Du är välkommen! En trevlig sommar önskar jag Dig!
Birgit Södervall

BRUNSKOGS VECKOBLAD

År 1965 började tre elever i Vikene skola att utge Brunskogs Veckoblad

Det var Lars Midböe chefredaktör och ansvarig utgivare samt Dag Midböe och Hans Olsson som var reportrar. Med tillstånd av tidningsredaktionen återges här något av innehållet i nummer 7 1965.

Besök hos Niklas i Nelikedalen.

En dag var redaktionen på besök hos Niklas i Nelikedalen. Ni kanske undrar vem Niklas är men hans riktiga namn är Gunnar Wihlborg. Varför han kallar sig Niklas i Nelikedalen förklarade han för oss så, att det hade funnits en stuga med det namnet i närheten där han bor. Egentligen hette det inte Nelikedalen utan Nylycke-dalen men sedan har det blivit Nelike. Ja, Niklas är ju både konstnär och författare samt en av de få i Sverige som tillverkar överdragspapper och försättspapper till böcker. Niklas berättade också litet hur han gjorde papperet. Han berättade då först hur han gick tillväga. Han doppar först papperet i ett bad med olika färger. Sen tar han upp det och torkar bort algsmeten med en svamp. Därpå hänger han upp det och låter det torka. Själva papperet hade först Niklas importerat från Monkofe utanför Paris men sedan importerade han Engrepapper från Italien. Nu allra sist köper han papperet från Tumba utanför Stockholm där dom gör våra svenska sedlar.

Förr när Niklas var ung, som han säger, gjorde han på en dag 250 ark men nu gör han bara 150 ark. På sommaren så kan algsmeten som han gör surna men det har han uppfunnit medel mot. Han håller bara i litet Sulfo. När han gör papperet packar han det i balar som väger 60-70 kg, så det är ingen liten börda.

Bokbinderiet lärde sig Niklas i unga år genom att ta aftonkurser i Göteborg. Lärarinnan i aftonskolan tyckte att han hade så gott färgsinne så han borde ägna sig litet mer åt det. Då sa Niklas:

Jag har inte tid med sånt, för jag är musiker. När han hade bott i Göteborg flyttade han till ett kök i Arvika.

På grund av vintern fick vi inte se hans verkstad där han gjorde sina första papper, men vi fick löfte att komma tillbaka till Nelikedalen till sommaren och se hur det hela går till. Vi väntar mycket på att få komma dit igen.

Sin verkstad byggde Niklas år 1927. Först när han kom dit anställde han Elof Olsson i Takene som arbetade med honom mellan åren 1928-1939.

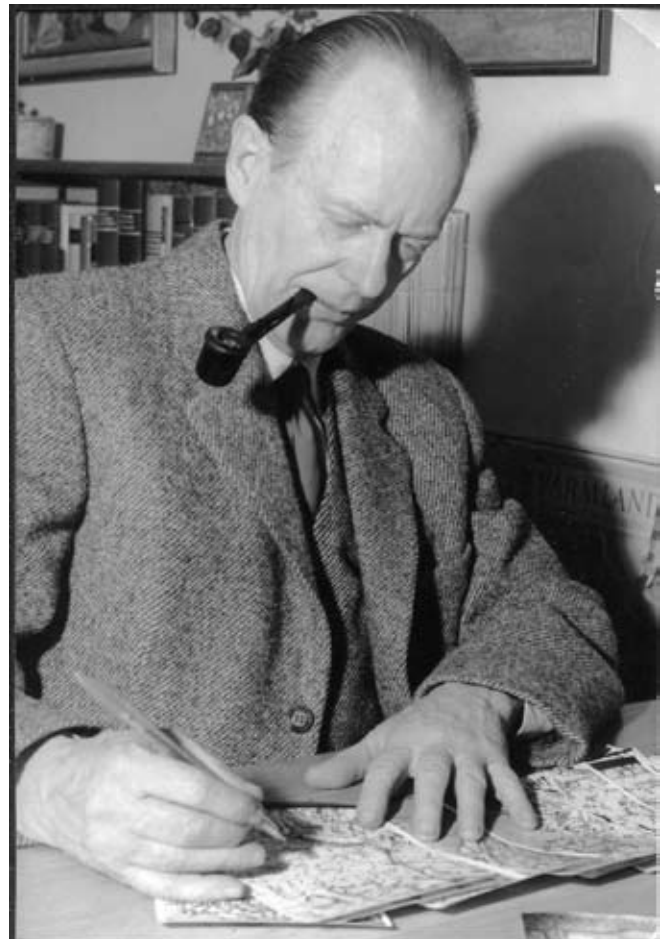
Ja, egentligen var det Niklas som införde detta vackra papper i Sverige och den tillverkning som på somrarna sker i Nelikedalen är sålunda mycket unik.

Scout har Niklas också varit. Det blev han 1915, alltså 7 år efter att scoutrörelsen hade bildats av Baden Powel. På den tiden bodde Niklas i Sjöbo i Skåne.

H.O.

Storljugare u.p.a.

En matros berättade om sina krigsupplevelser. ”Min jagare var med i Gröna-Färgeskadern. På däck hade vi massor med grön målarfärg, och så snart vi misstänkte en fientlig ubåt i närheten körde vi runt i cirkel och hällde färgen på vattnet över den. När ubåten hörde våra maskiner gick den upp till ytan för att ta sig en titt. Men då periskopet kom upp fick det ju en hinna av grön färg över linserna och kaptenen kunde inte se att han nått ytan utan fortsatte att stiga uppåt. Vi brukade vänta tills ubåten kommit så där en 100 meter upp i luften och sen prickade vi den med vårt luftvärnsartilleri.”

Gunnar Wihlborg

BÄVERFARMEN I VIKENE

Intervju med Bengt Nyvall i Göteborg angående Bäverfarmen i Vikene.

Bengt berättar:

År 1947 flyttade mina föräldrar och jag från Karlstad till Vikene där min far skulle börja bygga en anläggning, en farm, för uppfödning av sumpbävrar. Vi hyrde den första tiden en lägenhet på Nyby hos Ingrid och Torsten Johansson. Senare byggde vi ett eget hus.

Sumpbävaren, eller nutria, är en stor bäverliknande gnagare som ursprungligen härstammar från Sydamerika. Den började inplanteras i Sverige under början av 1900-talet för pälsens skull. Sumpbävaren kräver ständigt rinnande kallt vatten, är en skicklig simmare och dykare men är ovig på land. I kallt vatten får den tätare underhår. Den kan leva upp till 10 år, blir ca 50 cm lång och väger omkring 10 kg. Vår svenska bäver har en platt svans men den argentinska har rund svans.

Sumpbäver

Den utvalda platsen för farmen ligger i dalgången bakom förskolan Smultronbacken där Kallbäcken har sitt flöde. Min far började först bygga en damm från vilken en träränna på sidan av Kallbäcken avledde vattnet till en 35m lång bassäng, som han också grävde ut för hand. Därefter leddes vattnet nedströms tillbaka till bäcken. Det var bara en del av bassängen som användes de första åren. Sedan byggde han de nätförsedda burarna och placerade dem i bassängen, så att hälften låg under vatten och hälften på land. Burarna som bävrarna bodde i på dagarna kläddes invändigt med eternit för att hindra dem från att gnaga sig ut. Golvet på burarna täcktes med halm.

Bäveranläggningen i Vikene.

Bävrarna är vegetarianer. Därför började vi samtidigt odla potatis, morötter m.m. De fick även trädgrenar att gnaga på så att tänderna inte skulle växa ut för långt. Dessutom fick de kraftfoder som blandades med mjöl. Potatisen ångkokades vid farmen. Det uppfördes också två baracker, där vi bl.a. hade spannmål och blandningsutrustning samt lager. När skolan hade potatislov kom några och hjälpte till att ta upp potatisen. Det behövdes ju några ton för att räcka över vintern. Min mor bjöd alla på sjömansgryta. Det var uppskattat. Sedan lades både potatisen och morötterna i en stuka vid farmen.

De första bävrarna, ett tjugo-tal, inköptes från en bäverfarm i Trosa som vi hade kontakt med. De var då omkring 10 månader gamla. Tanken var att de skulle födas upp som avelsdjur.

Vi hade några bävrar som var så tama att jag kunde ta upp dem på armen och mata dem. De hade namnen Pigge och Gnidde. En vår rymde en dräktig hona. Hon simmade över Vikeneviken, upp genom Slorudsälven förbi Slorudsborg och ända till Fångnäs. Där försökte vi fånga henne men utan resultat. Kommer jag ihåg rätt fick vi henne senare i en fälla.

Framåt mitten av 1950-talet ökade intresset alltmera för uppfödning av sumpbävrar. Allt flera och allt större farmer etablerades. Några av dem byggdes i rinnande vatten som inte var tillräckligt kallt. Därmed sjönk kvaliteten på skinnen. Köparnas inresse avtog och min far bestämde sig för att avveckla verksamheten 1957.

HANS ELOF BRYNTESSON-ISTRAV

Vi har i detta nummer glädjen att presentera en ny medarbetare, nämligen Hans Elof Bryntesson från Mangskog. Han har gjort ett stort arbete med att dokumentera Mangskogs Idrottshistoria. Hittills har det blivit 5 böcker. Den första omfattar åren 1880-1949. Vi startar från början med en artikel om Istrav:

Att det var tävling med hästar som blev den första ”sport” som man ägnade sig åt i en skogsbygd som Mangskog, var inte så förvånande. I en socken, som dominerades av bönder med egna stall var det ganska naturligt att börja tävla med de ”hästkrafter” som fanns på gårdarna.

Möjligen var det de årliga ”tävlingarna” att vara först hem med häst och släde från julottan, som så småningom väckte intresset för trav i Mangskog.

En person som blev en förgrundsgestalt för travintresset i socknen och senare även i hela Sverige var bondsonen Johannes Andersson från Övre Bråten i Bjurbäcken. Efter giftermålet med ägardottern Maria Nilsson, Där Oppe i Grytterud, fick han möjlighet att utveckla sitt stora intresse av hästar och jordbruk. Genom uppodling och sammanläggning av gårdens små tegar, samt förvärv av ytterligare mark, utvecklade han gården Där Oppe till en av de större i socknen, med ett stort stall där han hade plats för många hästar.

Johannes Andersson började redan i början av 1860-talet med uppfödning av hästar på gården. I stallet på gården Där Oppe, började han ställa upp hingstar som stamfäder till sin hästuppfödning. En av de första hingstarna var Dyring, som var född Där Framme i Rinnen. Under Johannes träning blev Dyring en framgångsrik travare. Det var med Dyring som Johannes gjorde sin första start i ett travlopp i Oslo, dåvarande Kristiania.

Istrav på Kyrkviken i Arvika

Till en början var det enbart istrav som gällde. Var den första tävlingen i istrav arrangerades tvistas det om. Kanske var det på Kyrkvikens is utanför Arvika, där det hölls tävlingar i slutet av 1800-talet.

Senare under 1900-talet anlades landbanor runt om i landet och banan på Färjestad anlades 1936 som nummer fyra i Sverige och banan i Årjäng blev klar för sin första tävling 30 september samma år.

Mågen Nils Persson., som gifte sig med Johannes dotter Anna, delade också svärfaderns intresse för hästsport och han deltog, i mån av tid, med träning av gårdens hästar. Vintertid höll de till på isen på sjön Mangen och deras träning följdes med stort intresse av många Mangskogsbor.

De hästar, som Johannes nådde sina största framgångar med, var hingstarna Oden och Svenske.

Hingsten Oden, som var född 1894, blev en av Sveriges bästa travare och vann flera första pris, bl a vid istraven på Kyrkviken i Arvika.

År 1901 startade Johannes med Oden även på Brunnsviken i Stockholm vid Nordiska Spelen, dit han åkte tåg från Edane med sin häst och tävlingssläde lastade i en godsinka.

Nordiska Spelen var vintersporttävlingar som arrangerades på olika platser i Norden vid sju tillfällen åren 1921-1926. Svensk arrangör var ”Sveriges centralförening för idrottens främjande”.

På sjön Mangens is vid Grytterud.

Johannes Andersson och svärsonen Nils Persson tränar sina travhästar på istrav 1905 inför en stor och intresaserad publik.

De olika sporter, som fanns på programmet, varierade något mellan de olika spelen och dessa Nordiska spel var föregångare till senare tiders olympiska vinterspel. Vid Nordiska spelen återfanns flera vinteridrottsgrenar, som senare inte upptogs på det olympiska programmet, exempelvis ”sparkstöttingstävlan” och ”skridskotävling”.

Brunnsviken, som ligger vid Hagaparken, var före Solvallas tillkomst den naturliga mötesplatsen för huvudstadens travintresserade. Istravet på Brunnsviken drog stora åskådarskaror. Det byggdes läktare och sattes in extratåg från centralen ut till Ulriksdal.

Följande utdrag stod att läsa i en artikel från 1900-talets början:

”Till Svenska Travsällskapets tävlingar å Norra Brunnsviken voro anmälda 52 hästar, därav 30 varmblodiga och 22 kallblodiga. Det jämförelsevis ringa antalet av de senare torde hava sin förklaring i de kolossalt dyra järnvägsfrakterna, som hindrat många avläggset boende att hitresa.”

Det var med hingsten Oden, som Johannes Andersson hemförde de flesta förstapriserna. Oden såldes sedan till en hästägare i Hälsingland, där han fortsatte sin travkarriär på Bollnäs travbana.

Hingsten Svenske var född 1900 och han var, liksom hingsten Oden, född och uppväxt hos Johannes på gården där Oppe i Grytterud.

Svenske hade en norsk fader, vid namn Norrman 90 och modern som också hade norskt påbrå hade fötts upp på gården Där Oppe i Grytterud.

Med Svenske vann Johannes också många segrar och även den hingsten såldes upp till travriket i Hälsingland, för det dåtida höga priset 4000 kr.

Bland några ytterligare hästar, som Johannes Andersson födde upp, bör nämnas stoet Docka och hingstarna From och Trygg.

Vid hästpremieringen vid utställningen i Arvika år 1905 vann Johannes flera utmärkelser med dessa hästar.

Enligt den tidens hästkännare var Johannes en "Dressyrens mästare" och det var enligt experterna en "fröjd och ögonfägnad" att se hans körning. Vid en tävling på Kyrkvikens is 1887 tilldelades Johannes ett extra pris på 25 kr för att han deltagit med tre "välkörda och väl inövade hästar".

Johannes Andersson var en av förgrundsgestalterna och initiativtagarna till att år 1883 bilda Värmlands Trafvaresällskap, Sveriges äldsta travsällskap.

Han var under åren 1883-1912 en drivande ledamot i "Trafvaresällskapets" styrelse. Johannes var också under 14 år ledamot i Sveriges Trafvaresällskap, vilket visar hur högt aktad han var bland Sveriges hästägare.

Johannes Andersson med hästen Svenske.

Efter Johannes Anderssons "glansperiod" som ägare och uppfödare av travhästar i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet fanns det under några decennier ingen i socknen som aktivt ägnade sig åt denna traditionsrika sport.

Det var inte förrän i början av 1950-talet som intresset för travsporten åter väcktes i socknen.

Källa: Hans Elof Bryntesson "Mangskog sockens idrottshistoria, del 1"

Foton: har hämtats från hemsidan Ulvmyrsfallet.

ANDELSFÖRENINGEN BOGSERBÅTEN BORGVIK FYLLER 25 ÅR 2019

Andelsföreningen Bogserbåten Borgvik fyller 25 år 2019. Det ska vi fira!

Vi hälsar alla välkomna, även icke medlemmar, till en liten jubileumsfest som planeras äga rum vid Edane båthus lördagen 10 aug. kl 15.00. Vi bjuder på enkel förtäring, underhållning, och kortturer med båten. Hoppas på bra väder. Välkomna!

En röd Borgviksbåt i Göteborg före ”återresan” till VärmeIn.

De första andelsägarna ombord vid Borgviksbryggan före avresan till Brunskog 11 nov. 1994.

Vid bryggan under paus mellan lustturerna på Gammelvala.

EDANE FÖRETAGARFÖRENING VILL BYTA NAMN

Edane företagarförening vill byta namn!

Den rubriken hade vi även i senaste numret av Bocken.

Företagarföreningen har i flera år letat efter ett föreningsnamn som inkluderar hela Brunskog och Mangskog och ändå inte utesluter företag från andra delar av kommunen. Namntävlingen som utlystes gav ett enda förslag, nämligen ”HelaBrunskog”. Vi tar tacksamt emot fler förslag, men HelaBrunskog är ett bra förslag. Något beslut om namnbyte har än inte tagits.

Företagarförening, varför då?

Vår förening är ett forum för att företagare ska lära känna varandra. Man ska dra nytta av varandras kompetenser, hjälpa varandra och samverka för ett kreativt näringsliv i bygden. Om någon ringer och vill ha en tjänst utförd och vederbörande företag inte har möjlighet att fixa den detaljen så ska man naturligtvis hänvisa kunden vidare till annat företag i vårt område. Så har vi hört att man arbetar i Gnosjö. Att företagen mår bra och helst växer är naturligtvis oerhört viktigt för att ge arbetstillfällen och därmed liv i bygden.

Häng med vet ja! Ring eller skriv en rad till vår ordförande Leif Nilsson tel. 070- 6304341, ab.leif@telia.com eller gå in på banken i Edane och prata med vår kassör Andreas Åsman.

Möte med Edane företagarförening. Denna gång i maskinhallen där Edane Maskinservice håller till. VD Lars Tindefjord längst till vänster i bild och ”Årets företagare 2013” berättade om företagets historia och utveckling.

Gunnar Eriksen

NÄR SOLEN GÅR UPP ÖVER SKÄRMNÄS OCH STRAND

Bengt Nyström uppmuntrade i förra numret att läsarna skulle haka på och skriva färdigt den dikt som publicerades med endast två rader om ovanstående. Det har varit sparsamt med diktandet, men en dikt kom omgående och det från en norrman. Vi har flera norrmän boende i Skärmnäs, men namnet var inte bekant och mobilen visade att mannen bodde i Töcksfors. Förvåningen blev stor och när jag ringde upp honom frågade jag vad han hade för anknytning till Skärmnäs? Svaret blev - absolut ingenting! Men det visade sig att han arbetade på Edanesågen och hade där läst Brünske-Bocken. Han satte sig sen på en kafferast och skrev ner följande dikt. Han berättade att han tyckte om att dikta och att författaren Bengt Berg uppmuntrat honom att ge ut en diktbok och att den nyligen utkommit. Jag skämtade med honom, att det var synd om honom som enligt dikten bara fick besök av barnen två gånger om året. Varpå han svarade: ”att det blev tvunget så, eftersom jag slog höet med lie och först senare i tiden kom bilen, som gjorde besöken lättare.”

E.N

BONDELIV

Det ljusnar i öster en rand
Solen går upp över Skärmnäs och Strand
Ser åter ut att bli en vacker dag på vår jord
Är tanken som slår mig vid mitt frukostbord
Korna är mjölkade och syns åter betande
Hönsen yrar runt i ett evigt letande
Medan fölet det diar vårt ardennersto
Och på avstånd man hör västergökens koko
Höet ligger nyslaget på gårdet
Det blev slaget med det nya liesvärdet
Fjorton timmar det tog mig i går
Och idag ska det hässjas så att det tork får
Suggan går där ihop med kultingar små
Tjurn har gjort sitt så den får ensam gå
Katta ligger och spinner på farstubron

Och frugan står och fixar inne vid diskhon
Barnen är vuxna och flyttat till stan
Den äldsta blev lärare den andra kollar organ
Vi ses numera bara till jul och midsommar
Men barnbarnen kommer på lovet varje sommar
Vi båda har nu börjat på livets höst
Livet vi haft har varit föga graciöst
Jobb sju dagar i veckan och lite vila
Därmed inte så mycken tid att på dikter fila.
Men det här lilla enkla vardags poem
Från en tämligen envis bonde bohem
Visar väl att vi ändå haft ett händelserikt liv
Även om vi varit långt från nöjes- och lyxliv.

JOSTEIN SOLBREKKE

EN HANTVERKSKUNNIG DAM UTÖVER DET VANLIGA.

Kerstin Olsson, en trogen medarbetare på Gammelvala sedan 1972 och mest känd för två saker. Dels för sitt huvudhantverk som var knyppling och väckte stort intresse. Men också, för att för henne var det veteranbilsdag varje dag år efter år, då hon kom i sin Volvo PV.

Yrkesmässigt jobbade hon som vikarierande slöjdlärare. Men när det 1968 blev allmän skolplikt för särskolebarn utbildade hon sig vid 50 års ålder i Stockholm och fick behörighet som speciallärare. Hon var anställd vid Taserudsskolan fram till pensioneringen för särskoleelever med yrkesträning vid gymnasieskolan där.

Vid sidan om, höll hon kvällskurser för olika bildningsförbund i såväl vävning, som bildväv och knyppling. Om somrarna fanns hon förutom på Gammelvala, i många år även i Tangenstugan på Sågudden innan hantverksverksamheten vid Hamnen tog vid. Hon var också suverän att tillverka fina tomtar och påskkärringar, som hon sålde.

Hemmavid stod alltid vävstolen uppe. Och en gång kom en äldre dam med lin till Gammelvala, odlat av hennes mor på föräldragården och undrade om hon kunde få det behandlat vid linberedningen. Så skedde och sedan tog Kerstin hand om lingarnet och vävde dukar till damens släktingar.

Kerstins mångomfattande kunskaper inom hantverksslöjd kom till sin rätt, när hon hade en egen konstutställning på vävstugan 2001.

Vanligtvis har utställningen ett tema varje år, där slöjdalster samlas in från hela bygden.

Kerstin bodde i Arvika men hade samröre med Lerhol genom dottern Ingegerd Fridlund och hennes familj. Barnbarnen Elin och Erik, var också med i Storstugan under några barnaår och prövade på knypplingens konst. Kerstin var verksam på Gammelvala i 42 år och blev 93 ½ år.

Svensktillverkade kyl- och frysrum från
DIN EGEN FABRIK!

FINNEBÄCKS är Sveriges ledande
producent av kyl- och frysrum.

Med våra kompletta byggsatser får du
lättmonterade, välisolerade rum för
alla miljöer och behov.

Du ställer kraven, vi öppnar dörrarna till
"din egen fabrik".

FINNEBÄCKS
www.finnebacks.se

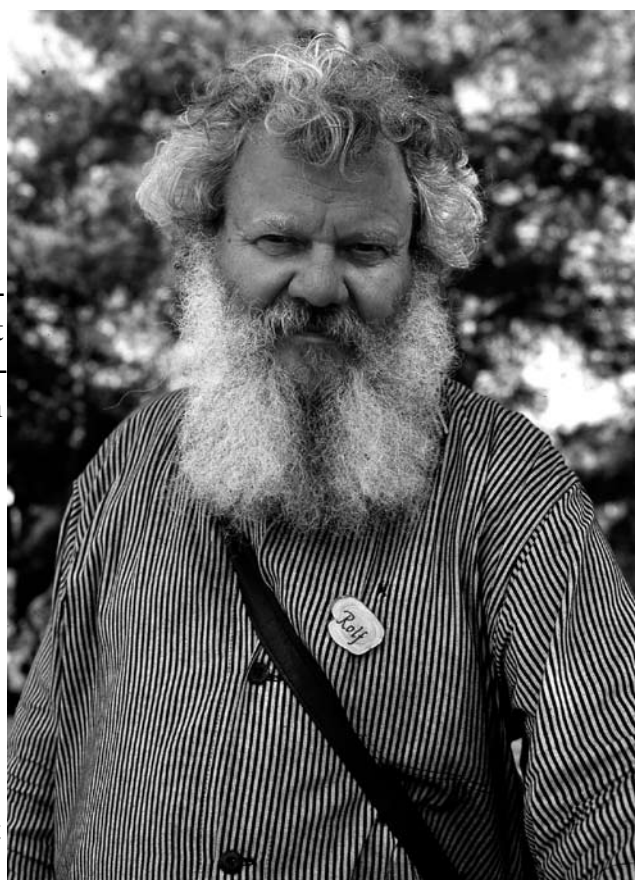
SLÄKTFORSKAREN SOM HALKADE IN PÅ GAMMELVALA PÅ ETT BANANSKAL

Rolf Brodin kom från Stockholm, där han var bosatt och en kunnig släktforskare och var kassör i genealogiska föreningen där. Han var på väg till Skärmnäs för att studera den lilla byn, där hans förfäder bott på 1800-talet. Han hade varit där en gång på 1940-talet i samband med en hotellvistelse i Sunne med sin fru och blivit erbjuden lån av en cykel och for dit. Nu hade hans fru dött och han beslöt att göra ett nytt besök. Men, han kom under Gammelvala och det var långa köer redan på 61:an, har han berättat. Han svängde av vid Vikene och han som alla andra, blev av vakten hänvisad ut på gårdet för parkering. Han följde strömmen och blev nyfiken var han skulle hamna. Gick och strosade på Gammelvala och kom slutligen till Restaurangbyggnaden och såg skylten om Släktforskning. Han frågade om han fick hjälpa till och fick ett jakande svar av två medarbetare. Men "chefen" Kenneth Larsson sade ingenting, men efter två timmar kom Kennet och gav honom en matkupong som ett tecken på att han var godkänd.

Där blev han stationerad och behjälplig i många år.

Och inte bara det, han blev fast besluten att flytta till Brunskog. Det var 1991 som han kom på besök och nästa sommar hyrde han flygeln vid Brunsbergs Herrgård. Vid ett tillfälle när han var på Servicehuset och åt lunch, satt han bredvid Bertil Öholm och frågade honom om han visste om något hus som var till salu? Bertil svarade: "Du kan få köpa mitt, för jag har just flyttat in på Servicehuset". De gick och tittade på huset genast och vidare till Allan på Banken och två timmar senare var huset Rolfs. Så blev han då Edanebo i ett hus ovanför Järnvägsstation, som han hade kvar fram till sin död, även om han var boende på Tapeten de två sista åren. Han gick också med i kyrkokören och var aktiv där till hög ålder. Många Edanebor minns honom, när han med små stapplande steg kämpade sig fram med rollatorn till affären och sedan uppför den branta backen hem. Han blev 94 ½ år gammal. Han hade inga barn, men släktforskarkollegan Anna Landgren ömmade för honom och såg till att han hade det så bra som möjligt på gammeldagera.

Hans förfäder bodde på Bråten vid Änga i Lilla Skärmnäs. Rolf berättade för mig vid ett besök där, att hans farfarsfar vid 70 års ålder ca 1898 byggde till det lilla stället så trappan upp kom invändigt i stället. Huset står kvar än i dag. De fick 7 barn och Rolfs farfar som blev fältjägar kallade sig Brodin efter Bråten.

Rolf Brodin

Evy Nordensson

Westra Wermlands Sparbank

**Banken som påverkar
livsvillkor i bygden!**

Välkommen in! Edane 0570-848 50

TÔRVTAÐ SKA' LÄGGES OM NATTA!

Ännu en vacker soluppgång skall vi publicera, om än inte i diktform. Det är Sven Engetorp, som berättar denna självupplevda händelse som sjuåring, hemma hos mig över en kopp kaffe januari 1995. Hur han fick vara med om torvtaksläggning hos Sigurd Hagegård på Lellhagen i Lilla Skärmnäs.

Det var år 1934 och det var högsömmer. Dagen var solig och varm, och det var solvar't hele natta. Att det var bäst att lägga t rvtak om natta, så inte t rva skulle t rke ut för m e, då vesste de k nnige Axel i  ngera, Karl på Grönlund – far till Sven, Karl-Johan på Hagane och Johan på Berge (Berginge).

F r Sven, endast 7  r, blev detta ett oförglömligt minne. Tänk, att få vare oppe hele natta, då hade han ju aldrig opplevt förut! Grannen, faster Anna i  ngera var rasen, f r då var inte passande, att onger var oppe om n tter! Det var ett st cke att gå för de små sjuåriga benen, som han  g måste h lle j mne steg må de store. Lellhagen låg längre bort  n "Koppra", till   m ! Men te "Koppra" tog man en genväg. Efter skolhusbakken vek man av ve Febroa och över  s-backen, där man g rne stanne t ,   samspr ke m  n en. Vidare  ver Tr lldalsberga   över jah'la förbi V sttomta   över till Berginges, där "Koppra" låg. Denna gang, geck man landsvägen fram, men va gjorde väl då, han skulle ju få vare oppe hele natta!

Oj, va d  va roli't, att h re g bbane prate sins emella. Men även se på, hur de slängde opp t rva endera för hand eller må ett grep,   hur n vvertake täcktes allt mer. Ve halv t lvtia hade ene sia bleve lagd,   da kom Viola passande m  förtäring. Då vankades smörgås   kaffe.   inte bare då, även tårta   cigarrer. Va' då taklagsfest, så va då!  n ida' sa Sven, att han kunde se g bbane framför sig, när de satt i vilstolera och rökte cigarrer. F r Sigurd geck tygst kke s nner   han dunse i g lve,   då utbröt skrattsalver förstås.

Sven hade satt sig i sinne att vare vaken hele natta, när han nu feck chansen. På  tternatta, ble han väl ändå litte tr tt   fr sen   f rfl tte sig in iblann. Da hördes dunsera på take, n r de slängde opp t rva. När klocka geck mot tre, feck den unge Sven l n f r mödan, att han hållit sig vaken. Genom f nstre feck han oppleve ett natursceneri utan dess like. Sola geck opp ve Dr gsn s, mella järnvägstunnel och Strand,   sjön låg alldeles spegelblank.   sola, ja ho va stor   grann, s m en k pperbonke. N 't så bedårande av färgspel hade han aldrig sett!   detta, när alle ann're onger låg   s v!

Man höll på ända te m ran   knalle v gen  ter hem. Johan på Berge, som stack hem litte före de andre, hade sp nt sl tteraggregat f r h sten   h ll på att slå den f rste va' l för  re, på jah'le tvars över vägen. Den ene arbetsdagen geck in i den andre. Man hade börje ve 7-tia kvå'l före,   man kom hem 12 timmer senere.

F r Sven blev detta ett minne, som står klarare  n något annat!

Evvy Nordensson

Sven Engetorp pratar med Erik Berginge

ETT DRAMA PÅ BUSSEN TOBYN-ARVIKA-TOBYN

I pressen finns notiser om personer som med kläder eller handbagage vid avstigning fastnar i för snabbt stängda bussdörrar. Varje gång jag läser om dessa händelser erinrar jag mig en episod i början av 1940-talet. Personerna i dramat är kyrkoherden Birger Svartengren och busschauffören Arvid Clareus. Kyrkoherden steg med diverse bagage på bussen vid Edane station på hemväg efter en resa i tjänsten. Bussen, som då drevs med gengas, var kraftigt försenad och fullsatt med resande.

Chauffören var stressad efter många stopp i Skärmnäs, Tovdal och Smådal. När bussen anlände till Brunskogs kyrka och hållplatsen vid kyrkstallarna steg kyrkoherden av och utgångsdörren stängdes. Bussen körde vidare mot nästa hållplats som var "Koppra" i Vikene. Där fick chauffören till sin förskräckelse se ett skört från kyrkoherdens prästkappa i dörrspringan.

Med fasa i blicken och tanke på överkörd kyrkoherde rusade chauffören in i butiken, fick tag i telefonen och begärde genom namnanrop "Prästgårn", något som man kunde göra på den tiden med manuell växel och fick till sin lättnad höra kyrkoherden svara.

Kyrkoherden hade lyckats slita sig loss från bussen, men prästkappan hade förlorat det ena av två skört. Kappan var enligt kyrkoherden gammal och sliten och dessutom församlingens egendom och händelsen kunde därefter läggas i glömskans arkiv. Vilket jag härmed försökt förhindra.

Bengt Nyström

Bussutflykt på 1950-talet

Upprustning av båtarna Wermeln och Bogserbåten Borgvik

De som är intresserade av att hjälpa till – kontakta Gert Bergström 070/5152257 för upplysning om när vi samlas vid båtarna.

M/S Borgviksföreningen

Från vänster ses:

Olaus Olsson, Johan Andersson, Olof Nilsson,
Wilhelm Wikner, Albert Olsson, Paul Olsson,
Paul Persson, Martin Liljestrand och Axel Johansson

EN MÄRKLIG MEN SANN FISKEHISTORIA

Denna osannolika historia hände i mitten av 1950-talet och klarades upp först 1965. Märta Särnfors, boende på sitt sommarställe Hagalund i Stora Skärnäs med sin familj, var till Tovdalsviken för att tvätta kläder. Hon badade även och sam ut i vattnet. När hon kom åter in till stranden upptäckte hon, att hon tappat vigselringarna. Familjen gick dit flera gånger och letade och krattade även sjöbotten utan resultat. Ringarna ansågs försvunna för all framtid. Ve och fasa!

År 1961 var storfiskaren Ola i Gunnarsbyn ute och fiskade och fick två gäddor. Han for till grannarna Bernt och Signe på Nolgården med den ena. Signe rensade gäddan ute och gav innanmätet till katten. På backen där katten ätit fann man Märta's förlovningsring. Men först 1965, fann man även vigselringen i gräset i närheten där katten kalaserat och som man tror katten sprättade bort då.

Ett unikt "samarbete" av gädda, katt och öde stod att läsa i NWT juni 1965.

HUSMODERSFÖRENINGENS ÅRSMÖTE

Husmodersföreningen höll sitt första årsmöte i februari, och det samlade ett 60-tal medlemmar. Föreningen har som vanligt haft ett omfattande verksamhetsår. Förutom medarrangör vid alla arrangemang, så har vi gjort en resa till Västergötland, där vi besökt ljustillverkning i Överlida och beskådat påskliljorna i Fagerås m.m. Hallsberg har också varit ett resmål med besök på skomuseum i Kumla och Bergööska huset (Karin Larssons hem).

Medlemmarna har bakat allt bröd till Kaffestugan, Kafé Tunet och auktioner.

Vi har haft en omfattande studieverksamhet, där en av vävcirklarna har flyttat till nya lokaler i Vikene, kallad Vävsme´a.

Vill du delta i någon kurs eller cirkel, så kan du anmäla dig till vår studieledare Kicki Andersson. Det planeras för ullspinning i höst.

Styrelsen består av: Lena Palmqvist (ordf.), Christina Fallberg (vice ordf.), Christina Kuhlin (kassör), Ulla-Britt Grahn (vice kassör), Anna-Lena Nilsson (sekr.) och Britt-Inger Hoff (vice sekr.). Övriga ledamöter: Irene Johansson och Marianne Juhlin. Kicki Andersson (studieledare) och Grete Våla (vice stud.led.)

INGEGÄRD MAGNUSSON

Vår tidigare ordförande Ingegärd Magnusson har efter en tids sjukdom lämnat oss. Hon var ordförande i Husmodersföreningen under åren 1991 till 2003, samt ordförande för Länsförbundet under flera år. Ingegärd var mycket engagerad och aktiv inom föreningen och på Hembygdsgården. Hon lade ner mycket arbete då Riksföreningens Landsmöte var förlagt till Sunne med festmiddag här på Skutbouden. Även inom kyrkan deltog hon i syföreningens arbete och i kören Viljorna. Likaså fick PRO ta del av hennes generositet. In i det sista var hon flitig vid symaskinen och kom varje vecka med väskor, kuddar och förkläden. Troget var hon närvarande vid alla arrangemang och hade sin givna plats i Vävstugan. Hon lämnar ett stort tomrum och kommer att saknas av många.

Brunskogs Husmodersförenings stipendium

Du som är mellan 15 och 25 år och bor eller har nära anknytning till Brunskog, kan söka stipendium hos oss. Det gäller inte yrkesutbildningar där studiebidrag utgår. Det kan gälla ett projekt, specialintresse eller sommarkurs. Skicka en skriftlig ansökan till sekreteraren Anna-Lena Nilsson, där du berättar lite om dig själv, samt en motivering till varför du söker .

Ansökan ska vara hos oss senast 1 september.

Har du frågor kan du kontakta Anna-Lena Nilsson, Tel. 076-814 60 40.

Skicka ansökan till:

Anna-Lena Nilsson Vikene Tomtebo, 671 94 Brunskog

MOELVEN®

Moelven Edanesågen AB

Skogsägare !

Ta gärna kontakt med oss när det gäller avverkning, skogsvård eller andra skogliga frågor.

Ola Fröding 010-122 64 35

Patrik Axelsson 010- 122 64 31

Erik Dahlén 010- 122 65 63

 SKOGSBRUKARNA

Henrys
BYGGMATERIAL

Långvaksvägen 10 . Arvika
0570-500 26 info@henrysbygg.se
Öppettider:
Vardagar 7-18, Lörd 9 -13
www.woody.se/arvika

Woody
BYGGHANDEL

Allt från grund till tak.

*Mangskogs
Bygg & Markprodukter AB*

Tel: 0570-91011

mangskogsbyggomarkprod@telia.com

**Djupdalens Skog- &
Grävtjänst AB,
Brunskog**

**Ombesörjer grävning,
dumpertransporter
samt skogsavverkning**

**Kontaktperson
Mikael Gustavsson
Mobil: 073-049 17 30**

**Brunskogs Elektriska
Edane Rör AB**

671 70 EDANE

**Vi utför de flesta
former av installationer
inom EI & VVS**

0570-501 87

Kalendarium

Öppettider för Kaffestugan och Handelsboden.

Öppet 13.00 - 18.00

Helger:

Med reservation för ändringar .

Telefon kaffestugan: 0570-522 70

Evenemang 2019

Hantverksmässa	28 - 30 juni
Gammelvala	20 - 27 juli
Höstmarknad	7 - 8 september
Julmarknad	23 - 24 november

Vill du hjälpa till under Gammelvala?

Det kan vara någon dag eller några timmar en dag. Kontakta kontoret 0570-522 08.

Vill du bli medlem?

Medlemsavgift är 100 kr och betalas in på bankgiro nr 849-90 22.

Uppge namn och fullständig adress så att vi kan registrera Er. Välkommen!

Nästa Bock kommer i nov 2017.

Vill du medverka så skicka in ditt material till kontoret.

Brunskogs Hembygdsförening, Skutbouden, 671 94 Brunskog.

E-post: info@gammelvala.se

Ramström

**VÄLKOMMEN
TILL DIN BUTIK
I VIKENE!**

VÅRA ÖPPETTIDER

MÅN-FRE 9-19

LÖRDAG 9-17

SÖNDAG 12-17

Hos oss kan du ta en snabbtjänst

Vi är ombud för

**Från Brunskog
till hela Värmland**

För mer information ring 0570-509 09
eller besök vår hemsida www.brunskogs.se

Brunskogs
försäkringsbolag